

806109 TILASTOTIETEEN PERUSMENETELMÄT I
Harjoitus 3, viikko 5, kevät 2011
(Muut kuin taloustieteiden tiedekunnan opiskelijat)

1. Ilmoita seuraavista muuttujista mitta-asteikko ja se onko muuttuja jatkuva vai diskreetti.

- a) perheen lasten lukumäärä,
- b) yliopisto-opiskelijan tiedekunta,
- c) tervahiihtoon osallistuvan kilpailijan sijoitus 70 kilometrin matkalla,
- d) ulospäinsuuntautuneisuus (ulkopuolinen tarkkailija havainnoi näkymättömissä 20 henkilön ryhmätilannetta ja antaa heille pisteitä 1-10 heidän käyttäytymisensä perusteella),
- e) kunnassa tehtyjen rikosten määrä suhteessa kunnan asukaslukuun,
- f) kunnan väkiluvun prosentuaalinen muutos edelliseen vuoteen verrattuna,
- g) kansanedustajan puolue,
- h) opiskelijan syntymävuosi,
- i) pituushyppääjän hypyn pituus,
- j) nesteen höyrystymislämpötila ($^{\circ}\text{C}$),
- k) mielipide kaupan A palvelusta (1=hyvä, 2=kohtalainen, 3=huono),
- l) mielipide kaupan A palvelusta (1=hyvä, 2=kohtalainen, 3=huono, 4=en asioi tässä kaupassa).

2. Tarkastellaan autojen A ja B nopeusmittarien toimivuutta. Kummallakin autolla ajettiin 6 kertaa tutkaen siten, että auton nopeusmittari osoitti 100 km/h. Tarkasti kalibroidulla tutkalla saatiin tietoon auton todellinen nopeus. Seuraavassa on esitetty testin tulokset, jotka kertovat auton mittarilukeman ja todellisen nopeuden välisen erotuksen (mittayksikkönä km/h):

auto A:	4.4	5.0	4.6	4.5	4.8	4.6
auto B:	-1.0	-1.5	2.0	1.8	0.5	-1.8

- a) Esitä mittaustulokset pistekuviona. Käytä kuviossa ainoastaan yhtä lukusuoraa ja merkitse auton A havainnot lukusuoralle hieman eri tasolle kuin auton B havainnot, jotta b)-kohdan kysymykseen on kuvion perusteella helppo vastata.
- b) Kommentoi autojen A ja B nopeusmittarien toimivuutta harhattomuuden (validiteetin) ja tarkkuuden (konsistenssin) suhteen.

3. Seuraavassa taulukossa on esitetty tammikuun sademäärän (mm) kuukausiarvot Oulussa vuosina 1989–2009. (Tiedot perustuvat ilmatieteen laitoksen mittauksiin.)

Vuosi	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
sademäärä	36	33	24	36	21	30	35	12	31	41	32
Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
sademäärä	30	25	49	53	24	42	21	50	61	25	

Muodosta sademäärän runko-lehti-kuvio.

4. Erään potilasjoukon leposykkeen (lyöntiä minuutissa) jakauma on esitetty alla olevassa runko-lehti kuviossa (kuvio tehty R-ohjelmalla).

```
The decimal point is 1 digit(s) to the right of the |
```

```
5 | 788
6 | 00024
6 | 6667889
7 | 011223444
7 | 5566668
8 | 0013
```

Muodosta leposykkeen

- frekvenssi- ja prosenttijakauma (käytä luokittelussa tasavälistä luokitusta, ensimmäinen luokka 55–59 lyöntiä),
- histogrammi,
- frekvenssimonikulmio.

5. Vuoden 2010 joulukuussa YLE Utisten taloustutkimuksella teettämän mielipidetiedustelun perusteella neljä suosituinta puoluetta olivat (aakkosjärjestyksessä) keskusta, kokoomus, perussuomalaiset ja SDP. Näiden puolueiden kannatusosuudet olivat tutkimuksessa seuraavat:

puolue	kannatusprosentti
keskusta	18.8
kokoomus	21.2
perussuomalaiset	15.3
SDP	18.1

Esitä kannatusosuuden jakauma graafisesti.

6. Eräessä perusjoukossa viikottaisen liikuntaharrastuksen määrän jakauma oli seuraava:

liikunnan määrä viikossa	frekvenssi
vähintään 4 kertaa	15
2–3 kertaa	35
kerran viikossa	30
harvemmin kuin kerran	20
Yhteensä	100

Esitä tarkasteltavan muuttujan jakauma graafisesti.

7. Erään yrityksen työntekijöiden kuukausipalkan jakauma on

palkka (euroa)	1000–1490	1500–1990	2000–2490	2500–3490	3500–5490	Yhteensä
frekvenssi	3	15	23	8	4	53

Esitä kuukausipalkan jakauma histogrammin avulla.